

ἐνεκα σεβασμοῦ ἐνθ' ἄν.: *Τί κάν' ἡ ἀγιωσύνη σου; Ποῦ θὰ πάῃ ἡ ἀγιωσύνη σου; Ἡ ἀγιωσύνη σου καλὰ τὰ λέει σύνηθ. Συνών. ἀγιότη 1.*

ἀγιωτικά ἐπίρρ. Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγιωτικός.

1) Εὐσεβῶς, ἐναρέτως: *Ζῇ ἀγιωτικά. 2) Ὁρθῶς, ἀληθῶς: Ἀγιωτικά καλατζεύ'ς (ὁμιλεῖς).*

ἀγιωτικά τά, Θήρ. Κῶς Μακεδ. (Θεσσαλον.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Παξ. Σίφν. Σῦρ. (Ἐρμούπ.) κ. ἄ. ἀγιωτ'κά Μύκ. ἀγιοντ'κά Κυδων. Λέσβ. κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγιωτικός.

1) Πάντα ἐν γένει τὰ πρὸς τὴν θρησκείαν σχετιζόμενα πράγματα Θήρ. Κῶς Μακεδ. (Θεσσαλον.) Παξ. κ. ἄ.: *Ὅλη μέρα μὲ τ' ἀγιωτικά ἔχει νὰ κάμῃ, εἶναι καλὸς γιὰ παπ-πᾶς Παξ. || Φρ. Αὐτὰ εἶναι ἀγιωτικά (ἐπὶ θρησκευτικῶν πραγμάτων, περὶ τῶν ὁποίων δὲν ἐπιτρέπονται σχόλια καὶ συζητήσεις) Θεσσαλον. 2) Θρησκευτικὰ μέσα θερα-πευτικὰ τῶν ἀσθενειῶν, οἷον παρακλήσεις, ἀγιασμοί, ἐπω-δαί, καπνίσματα μὲ ἡγιασμένα ἄνθη (πβ. ἀγιολ'ούλουδο) κττ. Κυδων. Λέσβ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σίφν. Σῦρ. (Ἐρμούπ.) κ. ἄ.: *Κάνε τοῦ παιδιοῦ σου ἀγιωτικά γιὰ νὰ γίνῃ καλὰ Ἐρμούπ. Μὲ τ' ἀγιοντ'κά εἶδι τὴν ὑγεία τ' Λέσβ. Μὲ τ' ἀγιοντ'κά τοῦ πέρας' ἡ-ῖ-ἄρρωστια αὐτόθι. || Φρ. Ἐπισι 'ς τ' ἀγιοντ'κά (ἐπὶ ἀσθενοῦς ἀπελπισθέντος ἐκ τῆς ἰατρι-κῆς βοηθείας καὶ ζητοῦντος τὴν ἰασίν του διὰ μέσων θρησκευτικῶν) Κυδων. Λέσβ. 3) Τὰ ἐν Ἱεροσολύμοις κατασκευαζόμενα καὶ ὑπὸ τῶν προσκυνητῶν κομιζόμενα ὡς ἀναμνηστικά εἰς τοὺς οἰκείους καὶ φίλους κομβολό-για, κηρία, σταυροὶ κττ. Κρήτ.**

Πβ. ἀγικό, Ἀγιοταφίτικος.

ἀγιωτικός ἐπίθ. Πόντ. (Χαλδ.) ἀγιωτικός Θήρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀγιοντ'κός Λέσβ. Μακεδ. κ. ἄ.

Τὸ μεσν. ἐπίθ. ἀγιωτικός.

1) Ὁ εἰς τοὺς ἀγίους ἀνήκων Θήρ. Λέσβ. Μακεδ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.): *Ὅλημερίς τῇ μέρας διαβάζ' ἀγιωτικά Ἀπύρανθ. Νὰ πῶ ἐν' ἀγιοντ'κὸ πρᾶμα (τὸν βίον τοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἐορταζομένου ἀγίου) Μακεδ. Ἀγιοντ'κά λουλούδια Λέσβ. 2) Εὐσεβής, ἐνάρετος Θήρ. Λέσβ. Νάξ. (Ἀπύ-ρανθ.) Πόντ. (Χαλδ.): *Πολλὰ ἀγιωτικός ἄρθωπος ἐν' Χαλδ. Ἀγιοντ'κός ἄθρουπους Λέσβ.**

ἀγκαβανέα ἡ, Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκάβανος κατὰ τὰ εἰς -έα ὄν. φυτῶν.

Ἀγκάβανος, ὁ ἰδ. [**]

ἀγκάβανος ὁ, ἀμάρτ. ἀγάβανος Κρήτ. Κύθηρ. ἀγάβανος Κρήτ. ἀκάανος Κάμπ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Φυτόν ἀκανθῶδες (*silybum marianum*) τῆς τάξεως τῶν συνθέτων (*compositae*) (ΘΧελδράιχ 52). Συνών. γαιῖδουράγκαθο, γομαράγκαθο. [**]

ἀγκαζάρω πολλαχ.

Ἐκ τοῦ Γαλλ. *engager* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-άρω.

1) Λαμβάνω τὸν λόγον, τὴν ὑπόσχεσίν τινος, ὅτι θὰ κάμῃ τι, ὑποχρεώνω Ἀθῆν. κ. ἄ.: *Τὸν ἀγκαζάρισε νὰ τοῦ*

τὸ κάνῃ Ἀθῆν. Εἶμαι ἀγκαζαρισμένος καὶ δὲν μπορῶ νὰ κάνω διαφορετικά αὐτόθι.

β) Μισθώνω Παξ. κ. ἄ.: *Ἀγκαζά-ρισα τόσους νοματαίους γιὰ νὰ δουλέγουνε καὶ τώρα δὲν ἔχω δουλειὰ νὰ τοὺς δώκω Παξ. 2) Ἀποκτῶ δικαίωμα προ-τεραιότητος ἐπὶ τινος Ἀθῆν. κ. ἄ.: Ἐχω ἀγκαζάρει τὴν ἐφημερίδα - τὸ αὐτοκίνητο κττ. Ἀθῆν. Δάμα ἀγκαζαρισμένη (φρ. χοροῦ) αὐτόθι.*

ἀγκάθα ἡ, σύννηθ. ἀγκάθ-θα Κύπρ. Ρόδ. ἀκάθ-θα Κάμπ. ἀγάθα Κρήτ. κ. ἄ.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. ἀγκάθι.

1) Ἡ μεγάλη ἄκανθα καὶ γενικῶς πᾶσα ἄκανθα σύννηθ.: *Μοῦ μπῆκε μὴν ἀγάθα Κρήτ. Ἐπ-πεσεν μέσ' 'ς τὲς ἀγκάθ-θες τὸ' ἐγέμωσεν Κύπρ. Ἐμπέην ἀγκάθ-θα 'ς τὸ νύδιον μου (ἐμπέην = εἰσῆλθε) αὐτόθι. || Φρ. μουστάκι ἀγάθα (ἐπὶ μύ-στακος, τοῦ ὁποίου αἱ τραχεῖαι τρίχες προβάλλουν ὡς ἄκανθαι) Κρήτ. Κάθεται πάνω 'ς τοῖς ἀγκάθ-θες (ἐπὶ τοῦ κατεχομένου ὑπὸ ἀνησυχίας) Κάμπ. Τοῦ σκάρωσε μὴν ἀγάθα (τὸν ἐσυκοφάντησε, ἐρραδιούργησε κττ.) Κρήτ. || Ἀσμ.*

Κ' οἱ Τοῦρκοι ὥσ᾽ ἐίδανε τὸ χαλασμὸ πὺν' πάθα, εἶχαι ὅλοι 'ς τὴ γαρδιά φαρμακερὴ ἀγάθα

Κρήτ. β) Ἀσπρὴ ἀγκάθα, τὸ φυτὸν κίρσιον ἢ ἄκορνα (*cirsium acarna* ἢ *picnomon acarna*) τῆς τάξεως τῶν συνθέτων (*compositae*) ΘΧελδράιχ 51 καὶ ΠΓεννάδ. 509. Συνών. ἀγριάγκαθο, ἀσπράγκαθο, κουκκουτσάγκαθο, σεῖτάγκαθο. 2) Ἡ σπονδυλικὴ στήλη Ρόδ. Σκυρ. κ. ἄ.: *Ἐσπασε τὴν ἀγκάθ-θα του Ρόδ. Ἐπὶ τῆς σημ. ταύτης ἤδη παρ' ἀρχ. ἢ λ. ἄκανθα. Συνών. ἄγκαθας 2, ἀγκάθι 1 ια, ραχοκοκαλέα. Πβ. ἄγανο 2.*

ἀγκαθαδάκι τό, ἀμάρτ. ἀγκαθ-θαδάτσι Μεγίστ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀγκάθι.

Μικρὰ ἄκανθα, ἀγκαθαδάκι.

ἀγκαθαάκι τό, σύννηθ. ἀγκαθαά' βόρ. ἰδιώμ. ἀγκαθ-θαάτσι Μεγίστ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀγκάθι.

1) Μικρὰ ἄκανθα σύννηθ.: *Μοῦ μπῆκε ἀγκαθαάκι 'ς τὸ δάχτυλο - 'ς τὸ μάτι σύννηθ. || Φρ. Εἶν' ἀγκαθαά' (ἐπὶ τοῦ ραδιούργου) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Συνών. ἀγκαθαδάκι, ἀγκαθίτσα 1, ἀγκαθούλλα 1. 2) Τὸ φυτὸν γρόμ-φαινα ἢ σφαιρανθῆς (*gromphaena globosa*) τῆς τάξεως τῶν ἀμαραντωδῶν (*amarantaceae*) φέρον ἄνθη σφαιροει-δῆ (ΠΓεννάδ. 233) Λέσβ. Συνών. ἀγκαθέλλι. [**]*

ἀγκαθαῖς ὁ, ἀμάρτ. ἀγκαθ-θαῖς Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκάθι.

Τὸ φυτὸν καρλινία ἢ κομμεοφόρος (*carlina* ἢ *chamaeleon* ἢ *atractylis gummifera*) τῆς τάξεως τῶν συνθέτων (*compositae*).

ἄγκαθας ὁ, Θράκ. κ. ἄ. ἄγκαθας Κάλυμν. ἄγκα-θος Βιθυν. Ἡπ. Θράκ. (Σηλυβρ.) ἄγκαθ-θος Ἰκαρ. Κύπρ. ἄγαθος Ἀνδρ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) κ. ἄ. ἄγαθους Ἰμβρ. ἀκαθ-θος Ἰκαρ. ἄγκαθας Χίος ἄκατ-τος Σύμ. ἄγαθο τό, Πελοπν. (Λακων.)

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. ἀγκάθι.

1) Μεγάλη ἄκανθα Ἀνδρ. Βιθυν. Ἡπ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Ἰκαρ. Ἰμβρ. Κάλυμν. Κύπρ. Μεγίστ. Πελοπν. (Λακων.)

Χίος κ. ἀ.: Αἰνιγμ. Ἄγκαθος, μαλάγκαθος μαλαγκαθένιο τὸ μαντρί καὶ κόκκινα τὰ γίδια (ὁ καρπὸς τῆς ροιᾶς) Ἦπ.

2) Ἡ σπονδυλικὴ στήλη Σύμ.: Πονῶ τὸν ἄκατ-τό μου Συνών. ἀγκάθα 2, ἀγκάθι 1 ια, ραχοκοκκαλέα. Πβ. ἄγαγο 2. 3) Τὸ φυτὸν σπανάκιον τὸ λαχανῶδες (spinacia oleracea) τῆς τάξεως τῶν χηνοποδιωδῶν (chenopodiaceae) Θράκ. (Σηλυβρ.): Ἄσμ.

Βοτάνι τὸν ἐπότιζαν γιὰ νὰ τὸν φαρμακώσουν,
τὸν ἄγκαθον καὶ τὸν ζουρφὸν καὶ τὸ πικρὸ μαρούλι
(ζουρφὸς = μακεδονήσι).

ἀγκαθεὰ ἦ, (I) ἀγκαθέα Πελοπν. (Λεῦκτρ.) ἀγαθὲ Δ.Κρήτ. ἀγκαθεὰ Αἰγιν. Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Ἦπ. Ἰων. (Σμύρν.) Μακεδ. (Βελβ.) Πελοπν. (Γορτυν. Δημητσάν. Καλάβρυτ. Κλουτσινοχ. Λάστ. Σουδεν. κ. ἀ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἀ. ἀκαθ-θα Ἀπουλ. (Καλημ.) ἀχαντέα Πόντ. (Χαλδ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκάθι, παρ' ὃ καὶ ἀχάντιν, ὅθεν τὸ ἀχαντέα.

1) 1) Φυτὸν ἀκανθῶδες, ἄκανθα ἐν γένει Αἰγιν. Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Ἦπ. Ἰων. (Σμύρν.) Δ.Κρήτ. Μακεδ. (Βελβ.) Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κλουτσινοχ. Λάστ. Λεῦκτρ. Σουδεν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἀ.: Μ' ἀγκέλουσι μὲ ἀγκαθεὰ 'ς τοῦ χέρ' (μὲ ἐκέντησε μία ἄκανθα εἰς τὴν χεῖρα, ἥτοι ἐκαρφώθη εἰς τὴν χεῖρα) Αἰτωλ. Φέρω ἀγκαθεὲς νὰ φράζω τὸν τῶπο Κλουτσινοχ. || Ἄσμ.

Πρόβαλε, μῆλο κόκκινο καὶ ρόδο μου βαμμένο,
ὅλο τὸ χρόνο κρύβεσαι 'ς τῆς ἀγκαθεᾶς τὴ ρίζα,
τὸ Μάι μῆνα φαίνεσαι 'ς τοῦ βασιλέα τὰ χεῖρα

Αἰγιν. β) Ἡ βελονοειδὴς ἀπόφυσις φυτοῦ ἀκανθῶδους Πελοπν. (Γορτυν. Δημητσάν. Καλάβρυτ. Κλουτσινοχ. Σουδεν. κ. ἀ.): Ἡ ἀγκαθεὰ τοῦ ἐλάτου (τὸ ἀκανθῶδες φύλλον τῆς ἐλάτης) Σουδεν. Ἡ τρικοκκὴ ἔχει ἀγκαθεὲς Καλάβρυτ. Μοῦ μπητῶε μὲ ἀγκαθεὰ 'ς τὸ πόδι Κλουτσινοχ. || Παροιμ. φρ.

Ἡ ἀγκαθεὰ 'ς τὸ πόδι | πονεῖ καὶ ἀγκυλώνει

(ὁ ἔχων κρύφιον τι κακὸν εἶναι περίφροντις ὡς ὁ ἔχων ἄκανθαν ἐμπεπηγμένην εἰς τὸν πόδα πονεῖ αἰσθανόμενος ἐκάστοτε νυγμούς) Γορτυν. Δημητσάν. 2) Βάτος Πελοπν. (Σουδεν.): Μὲ βάρεσε μὲ ἀγκαθεὰ. 3) Μικρὰ ἀχράς ἀγρία καὶ ἀκανθῶδης Πελοπν. (Γορτυν.) 4) Τὸ φυτὸν ἡρύγγιον τὸ ἀρουραῖον (eryngium campestre) ΘΧελδράχ 38. 5) Τόπος πλήρης ἀκανθῶν Ἀπουλ. (Καλημ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Συνών. ἀγκαθεὰς 1, ἀγκαθερό 1, ἀγκαθεῶνας, ἀγκαθοτόπι, ἀγκαθοτόπος, ἀγκαθεῶνας. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Αἰτωλ. Ἦπ. κ. ἀ.

II) Κτύπημα δι' ἀκανθῶδους φυτοῦ Πόντ. (Χαλδ.): Ἐντῶκεν ἄτον ἑναν ἀχαντέαν (κατὰ τὴν σύστοιχον σύντ. τὸν ἐκτύπησεν ἐν κτύπημα ἀγκαθεᾶς).

ἀγκαθεὰ ἦ, (II) ἀμάρτ. ἀγαθὲ Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκαθός.

Ἡ ἀπόστασις, εἰς τὴν ὁποίαν φθάνει ἡ ὀπτικὴ ἀκτίς τοῦ ὀφθαλμοῦ: Φρ. Τοῦ ἀκλούθα ἀγαθὲς ἀγαθὲς (τὸν ἠκολούθει ἐξ ἀποστάσεως μὲν, ἀλλὰ τὸν ἔβλεπε πάντοτε, τὸν εἶχεν ὑπὸ τὰ βλέμματά του). Ζυγώνει ἀγαθὲς ἀγαθὲς (καταδιώκει ἐξ ἀποστάσεως τοιαύτης, ἡ ὁποία ἐπιτρέπει εἰς αὐτὸν νὰ βλέπῃ τὸν καταδιωκόμενον).

ἀγκαθεὰς ὁ, ἀμάρτ. ἀγαθεὰς Σάμ. ἀγαθὲς Δ. Κρήτ. ἀχαντέας Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκάθι.

1) Τόπος πλήρης ἀκανθῶν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγκαθεὰ 15. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Πελοπν. (Οἶν.) Σάμ. Στερελλ. (Εὐρυταν.) Χίος. 2) Ἐπιθετ. ὁ πειράζων, ὁ ἐνοχλῶν Πόντ. (Χαλδ.): Πάντα ἀχαντέας ἔν'.

ἀγκαθέλλι τό, ἀμάρτ. ἀγαθέλλ' Λέσβ.

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. ἀγκάθι.

Τὸ φυτὸν γρόμφαινα ἢ σφαιρανθῆς (gromphaena globosa) τῆς τάξεως τῶν ἀμαραντωδῶν (amarantaceae) φέρει ἄνθη σφαιροειδῆ. Συνών. ἀγκαθάκι 2. [**]

ἀγκαθένιος ἐπίθ. Κέρκ. κ. ἀ. — Λεξ. Περιδ. ἀγαθένιος Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) κ. ἀ. ἀγαθένιους Λέσβ. Σάμ. ἴγκαθένιος Χίος Οὐδ. ἀχαντέεν Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκάθι, παρ' ὃ καὶ ἀχάντιν, ὅθεν τὸ ἀχαντέεν.

Ὁ ἐξ ἀκανθῶν πεποιημένος, ἀκάνθινος ἔνθ' ἄν.: Φράχτης ἀγκαθένιος Κέρκ. || Αἰνιγμ. Ἀχαντα κι ἀπάχαντα κι ἀχαντέεν τὸ σταλὶν καὶ κόκκινα τ' ἀρνία (σταλὶν = σηκὸς μάνδρας. Ἡ ἀγρία ροδὴ) Χαλδ. || Ἄσμ.

Βλέπετε τὸν κείνον τὸν χλωμὸν τὸν χλωμομαραμμένον,
ὁποῦ τὸν ἔχουν οἱ Ἑβραῖοι ἐξάγκωνα δεμένον
κ' ἐβγάλαν τοῦ τὸ κάλυμμα καὶ τοῦ βάλαν ἴγκαθένιον
(πρόκειται περὶ τοῦ ἀκανθίνου στεφάνου τοῦ Χριστοῦ) Χίος

Πήραν τ' ἀγιουστέφανον κι βάλαν ἀγαθένιον,
πῆραν κι τ' ἀγιουζώναρον κι βάλαν λυγαρένιον
(οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὸν Χριστὸν) Λέσβ.

ἀγκαθερό τό, Ἀθῆν. κ. ἀ. ἀγκαθ-θερόν Κύπρ. ἀγκατ-τερόν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγκαθερός.

1) Τόπος, ὅπου φύονται πολλαὶ ἄκανθαι Ἀθῆν. Κύπρ. κ. ἀ.: Οἱ φοράδες ἐβόσκοντον 'ς τ' ἀγκαθ-θερὰ Κύπρ. Μέσ' 'ς τ' ἀγκατ-τερὰ ἐπῆεν νὰ σπείρῃ αὐτόθ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγκαθεὰ 15. 2) Μεταφ. ὁδυνηρὸν ἀπόστημα τῆς χειρός, κακὸ σπυρὶ Ἀθῆν.: Ἐβγαλε 'ς τὸ χέρι μου ἀγκαθερό. Συνών. ἀγκάθι 2 β, θερεῖ ἀγκαθο.

ἀγκαθερός ἐπίθ. Βιθυν. Θράκ. (Μυριόφ.) Παξ. Πελοπν. (Ἀργολ. Ἀρκαδ. Γύθ.) Χίος κ. ἀ. ἀγκαθ-θερός Κύπρ. ἀγκατ-τερός Κύπρ. ἀγαθερός Κρήτ. κ. ἀ. ἀγαθιρός Λέσβ. κ. ἀ. ἀγκαθερόν Κέρκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκάθι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ερός. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ. Τοῦ τύπ. ἀγκαθερόν τὸν ἐκ τῆς ἀναλογικ. ἐπιδράσεως τοῦ μεσημερινός, πολυκαιρινός, σπερνός κττ.

1) Ὁ πλήρης ἀκανθῶν, ἀκανθῶδης Βιθυν. Θράκ. (Μυριόφ.) Κρήτ. Κύπρ. Λέσβ. Παξ. Πελοπν. (Ἀργολ. Ἀρκαδ. Γύθ.) Χίος κ. ἀ.: Ἐν' ἡ στράτα ἀγκαθ-θερὴ Κύπρ. Μακρὰ ἀγκαθερὰ κλαδιὰ Κέρκ. Λέν πῶς μερικοὶ ἀπὸ τοὺς καλλικαντζάρους ἔχουν 'ς τὴν ράχι τους ἀπὸ φυσικοῦ μὲ κούγια ἀγκαθερὴ καὶ 'ς αὐτὴ βάνουν ὅσα παιδιὰ ἀρπάζουν καὶ τὰ κουνοῦν γιὰ νὰ ματώνουν τὰ παιδιὰ ἀπὸ τ' ἀγκάθια καὶ νὰ πίνουν αὐτοὶ τὸ αἷμα (ἐκ παραδ.) Ἀργολ. || Ἄσμ.

Δίχως ἀμπᾶν ξυπόλυτος νὰ πηγαῖνω
σὲ τόπον ἀγκαθερόν καὶ χιονισμένον

